

Springlevend

Stopt u maar meteen met verder lezen. Blader naar het midden van deze editie van *Handelingen* en raak aangedaan door drie engelen (hoe is het eigenlijk mogelijk dat ze daar tegenwoordig ook al foto's van kunnen nemen?) die het thema van deze prachtige uitgave verbeelden.

De '*musica angelica*' wordt hier '*con spirito*' gezongen. Dat betekent 'met geestdrift' – hetgeen een instructie is die we in de partituur misschien wel begrijpen, maar waarmee een componist de dirigent en zangers ook in de problemen kan brengen. Wat is immers de bedoeling? '*Con spirito*' slaat niet op de toonsterkte of dynamiek, en evenmin op tempo en ritme in de muziek. Net zoals we onze ziel kunnen ervaren als weliswaar heel belangrijk maar ook ongrijpbaar, zo lastig is het ook om de geest van de muziek op te roepen. '*Con spirito*' vergt begeerte, opwinding en enig onbeheerst gedrag maar dan wel binnen de kaders van de partituur. Muziek doet dus wel een beroep op geestdrift maar ze is ook haar kooi.

Zelf ben ik dol op *spirituals*. Wie wil weten hoe geestdrift werkt kijkt op YouTube maar beter naar het grappige '*Oh Happy Days*' uit *Sister act* of naar het ontroerende '*Roll Jordan, Roll*' uit de met een Oscar bekroonde film *12 years a slave*. Maar luister ook eens naar het ingetogen '*River*' van Leon Bridges of naar de zwanenzang van Leonard Cohen '*You want it darker*'. *Spirituals* roepen de geest op, al is dat met een kleine letter. Ze vergen een catharsis; een loutering van emoties door de tragedie van het alledaagse leven heen. En als we zo doorleefd zingen, zingt de Geest met een grote letter heus wel mee.

Nu gaat het in deze uitgave van *Handelingen* niet zozeer over *spirituals*, maar breder over religieuze muziek met een accent op christelijke kerkmuziek in de liturgie. Het is een prachtige selectie van beschouwingen en handreikingen geworden onder redactie van Wouter Bakker, Jaap van der Giesen en Marieke van der Giessen-van Velzen. Daarin vinden we een springlevende praktijk die al eeuwenlang duidelijk maakt dat het wezen van het geloof eerder dan in de partituur in de simpele aanwijzing gevonden wordt die tussen de regels ervan staat: haar uitvoering '*con spirito*'.
Geniet er van. ◀

*Hans (prof.dr. J.B.A.M.) Schilderman is hoofdredacteur van Handelingen en hoogleraar Religie en Zorg aan de Faculteit Filosofie, Theologie en Religiewetenschappen van de Radboud Universiteit Nijmegen.
E h.schilderman@ftr.ru.nl*